

BUGUNGI KUNDA YURTIMIZDA O'QITUVCHILIK KASBINING TUTGAN O'RNI

Paraxatova Umida Orazbay qizi

*Toshkent Kimyo xalqaro universiteti “Boshlang’ich ta’lim”
yo’nalishi 3- bosqich talabasi*

Ustoz – otangdek ulug’!

Annotatsiya: Ushbu maqolada kasblarning eng ulug’i va azizi bo’lmish o’qituvchilik kasbi va ustoz nomiga qiyoslanuvchi insonlar haqida so’z boradi.

Kalit so’zlar: O’qituvchi, bilim beruvchi, to’g’ri yo’lni ko’rsatuvchi, kamolotga yetaklovchi, ota – onaga qiyoslanuvchi ulug’ va aziz inson.

Har bir buyuk ishning ortida turguvchi inson bu – ustoz.

O’qituvchi bu kim? O’qituvchi ya’ni ustoz deganda ilmiy asoslab beradigan bo’lsam, turli yo’nalishdagi o’rta umumiy ta’lim maktablari, akademik litsey va kasb hunar kollejlari bilan ta’lim-tarbiya ishlarini amalga oshiradigan mutaxassis tushuniladi. Lekin aslida bugungi kunda ham, ustoz deganda faqat ma’lum bir sohada yoki faqat ilm sohasida emas, kasb- hunar sohalarida ham, ya’ni umuman olganda, bizga bir nima o’rgata oladigan insonni biz ustoz, deb ayta olar ekanmiz. Shuning uchun ham bizning dono xalqimiz hurmat va ehtirom ila e’zozlab “ustoz” degan ulug’ va sharaflil nom bilan atashadi. Shuningdek, dono xalqimiz o’z maqollarida ham ustoz degan ulug’ nomni tilga olib o’tganlar. Bulardan: “Ustoz - otangdek ulug’!” va “Ustoz otangdan ulug’!”, Ustoz ko’rmagan shogird har maqomga yo’rg’alur, Inson uchun, avvalo, yaxshi bir ustoz darkor, deb aytishlarida ham juda ko’p ma’nolar bor.

Ustoz deganda biz bilim beruvchi, tarbiyalovchi, to’g’ri yo’lga da’vat qiluvchi, rivojlantiruvchi, kamolotga yetaklovchi shaxsni tushunamiz. Shunday ekan, biz ustozni kimlarga yoki nimalarga qiyoslashimiz mumkin. Shunday ulug’ va sharaflil vazifa egalarini yana kimlarda yoki nimalarda ko’rishimiz mumkin. Bunday ulug’ va sharaflil nom bilan biz yana kimlarni atashimiz mumkin. Ustoz o’zi nimaga kerak deb o’ylaysiz?, Nega biz uni ustoz deb atashimiz kerak. Inson ustozsiz ham tarbiyalanib, o’sib, rivojlana oladimi? Nima uchun, Ustoz degan ulug’ nomni hayotga, ota- onaga qiyoslashgan. Biz ustozsiz ham biron nimaga erisha olamizmi?

Biz inson sifatida shuni yodda tutishimiz kerakki, dunyoning rivojlanishida, insoniyatning taraqqiyot topishida ustozning o'rnini beqiyosdir. Ustoz ota-onaga qiyoslanadi. "Ustoz – otangdek ulug'!", deydi dono xalqimiz. Zeroki, ustoz insonni o'zini taniy oladigan paytdan tarbiyalab, o'qitib boshlasa, ota- ona esa tarbiyalashni hali bu dunyoga kelmasdan, ya'ni hali insonni o'zini taniy olmasdan oldinroq boshlaydi. Shu o'rinda inson zoti uchun uning eng birinchi ustozining ota- onasi ekanligini ham aytib o'tmoqchiman. Shunday ekan, biz ota- onamizni qanday asrab- avaylasak, hurmat qilsak, ustozlarimizni ham shunday asrab- avaylashimiz, hurmat qilishimiz kerak ekan. Misol qilib oladigan bo'lsak, har bir o'qituvchining birinchi ko'zini ochib ko'rganini bu uyidagi ota-onasi bo'lsa, ikkinchi ota- onasi uning ustozlaridir. Yana yuqorida aytib o'tganimizdek, "Ustoz- otangdek ulug'!" degan purma'no naqlni bejiz aytishmagan dono xalqimiz. Ota farzandini ko'kdan yerga olib tushgan bo'lsa, ustoz ushbu farzandni o'zining ta'lim tarbiyasi bilan yerdan ko'kka olib chiqadi, desak mubolag'a bo'lmaydi. Haqiqatan, ota-ona seni voyaga yetkazadi. Ustoz esa unib o'sishing, kamolotga erishishingga, ilm – ma'rifat cho'qqilarini zabt etishingga ko'maklashadi. O'z umrini, qalb qo'rini, aql idrokini, tajribasi va bilimni sening yo'lingga sarf etadi. Yutug'ingni ko'rib quvonadi, muvaffaqiyatsizligingdan g'am – anduh chekadi, xuddi ota-onangdek. Shunday ekan, doimo ustozlarimizni hurmat qilib ularni ardog'lab yuraylik. Dunyoda bitta kasb bordirki, u ham bo'lsa o'qituvchilik qolgan kasblar esa uning hosilasidir degan xalqimiz. Albatta, kasblarning eng ulug'i va azizi, shu bilan birgalikda eng bir mashaqqatlisi ham bu o'qituvchilik kasbidir. O'qituvchi bir vaqtning o'zida ham ota-ona, bobo- buvi, aka-opa, do'st bo'la oladi. Men ham ustozlarimdek bo'lishni shunday ulug' va mashaqqatli kasbni o'zimda ko'rishni juda xohlardim. Shu sababli, men ham ustozlarimdek, bobomdek o'qituvchilik kasbini tanladim. Hozirda boshlang'ich ta'lim yo'nalishida o'qituvchilik kasbida o'qiyapman. Men ham o'z kasbimning yetuk mutaxassisi bo'lib, ustoz degan ulug' nomga erishib yurishni xohlayman. Maqsadim insonlarni kelajakda unib- o'sishiga, kamolotga erishishida, ilm- ma'rifat cho'qqilarini zabt etishida asosiysi, hayotda o'z o'rnini topishiga o'z hissamni qo'shishdir.

Xulosa qilib aytganda, Yurtimizda o'qituvchilik kasbi har doim ulug' va aziz va shunday bo'lib qoladi ham. Boshqa kasblarning o'rnini balki bunchalik ulug' bo'lmas, lekin har doim o'qituvchilik kasbi yurtimizda ardoqlanib ulug'lanib qolaveradi. O'qituvchilik kasbi shunday bir mashaqqatli, mas'uliyatli kasbdirki, shuning uchun ham bugungi kunda ushbu kasbning o'rnini beqiyosdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V., Sheranova M.B. Umumiy pedagogika nazariyasi, 2021.
2. Abdulla Avloniy Turkiy guliston yoxud axloq. Toshkent, O'zbekiston, 1967 yil.
3. Adabiyot [Matn] Q. 1. / S. Ahmedov, R. Qo'chqorov, Sh. Rizayev. – Toshkent: «Ma'naviyat», 2017. – 160 b

Internet manbalar:

<https://www.sadikov.uz/en/news/oqituvchilar-haqida-maqollar-va-maqtovlar>

<https://termiziy.uz/uz/news/150>